

Prawo

2019-04-25

Ministerstwo Energii zadeklarowało przyjęcie strategii "Polityka energetyczna Polski do 2040 r." (PEP 2040) już latem

Bez odpowiednich inwestycji w sieci dystrybucyjne i przesyłowe, nie zapewnimy polskiej gospodarce właściwych warunków dalszego rozwoju – analiza Europejskiego Instytutu Miedzi

Ministerstwo Energii zadeklarowało przyjęcie strategii „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.” (PEP 2040) już latem. Dotychczasową dyskusję nad dokumentem zdominował temat priorytetów w zakresie rozwoju źródeł wytwarzania energii elektrycznej. Tymczasem, bez intensywnych inwestycji rozwojowych oraz modernizacji sieci energetycznych, energia elektryczna nie dotrze do jej odbiorców, bez względu na źródło jej wytwarzania – wskazują analitycy Europejskiego Instytutu Miedzi i podkreślają, że jest jeszcze czas na wprowadzenie odpowiednich zmian w PEP 2040 na etapie prac parlamentarnych.

Sieci energetyczne wymagają rozwoju i modernizacji

Polska gospodarka rozwija się w coraz szybszym tempie, czego skutkiem jest m.in. rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną. Jej zużycie w 2018 r. było wyższe o blisko 1,7% r/r. i osiągnęło historyczny poziom – niemal 171 TWh. Równocześnie krajowa produkcja energii elektrycznej spadła o blisko 0,3% w porównaniu do 2017 r. i wyniosła 165,3 TWh. W efekcie import netto energii elektrycznej do Polski również osiągnął najwyższy poziom w historii – 5,7 TWh.

Tymczasem krajowy system energetyczny w dużej mierze opiera się na przestarzałej i niskoefektywnej infrastrukturze. Jak wynika z wyliczeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego w czasie przesyłu „ginie” ponad 7 proc. wytworzonej energii. Generuje to straty w wysokości ponad 2 mld zł rocznie.

Za generowanie strat w dużej mierze odpowiadają linie niskiego napięcia. Dodatkowo, efektywność energetyczną obniża zużycie krajowej infrastruktury, w tym głównie urządzeń, tj. stacji transformatorów. Choć pod tym względem Polska nie odbiega od krajów Europy zachodniej, to jednak tam wiek infrastruktury rekompensowany jest m.in. przez większe zagęszczenie sieci.

Inwestycje w modernizację oraz rozbudowę polskiej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej wydają się więc nieuniknione, pomimo iż będą wiązały się one z koniecznością poniesienia znacznych nakładów finansowych.

Transformacja jest niezbędna

Pomimo iż PEP 2040 zakłada inwestycje w modernizację i rozbudowę infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, w wielu miejscach w dokumencie brakuje zapisów konkretyzujących planowane działania rządu w poszczególnych obszarach. W przyszłości może to utrudniać realizację zadań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów.

Przykładem może być zapowiedź opracowania Krajowego Planu Skablowania Sieci Średnich Napięć (SN) w horyzoncie do 2040 r. W ocenie Europejskiego Instytutu Miedzi powinno nastąpić to jak najprędzej i zostać włączone w szczegóły techniczno-operacyjne do PEP 2040. O ile jednak w tekście dokumentu jest zapowiedź, iż nastąpi to w 2019 r., o tyle w Zestawieniu Działań PEP 2040 ta data już się nie pojawiła, co utrudnia ocenę rzeczywistych priorytetów rządu.

W tym kontekście punktem odniesienia do działań krajowych powinno być osiągnięcie poziomu tzw. okablowania sieci porównywalnego do tego w państwach UE, tj. około 75% w sieciach średnich napięć (SN) i ok. 65 % w przypadku sieci niskich napięć (nn). Aby osiągnąć wymierne efekty, niezbędne jest jednak przedstawienie konkretnego programu działań w tym zakresie. Sytuację na liniach SN poprawić mogą nie tylko linie kablowe, ale również nowe linie napowietrzne. Ich liczba zapewne będzie spadać, ale jeżeli powstaną, to będą mniej awaryjne dzięki większym wymaganiom, jakie stawia się dzisiaj liniom napowietrznym.

Dla zapewnienia odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa energetycznego Polski warto również zmodyfikować przyjęte w PEP 2040 założenia dotyczące deklarowanego stopnia odtworzenia infrastruktury dystrybucji na poziomie ok. 1,4% rocznie w perspektywie do 2022 roku. W ocenie Europejskiego Instytutu Miedzi należy wydłużyć horyzont tych działań co najmniej do 2025 r. i zwiększyć ich tempo.

Planując inwestycje w rozwój infrastruktury energetycznej należy również wziąć pod uwagę możliwości aktywnego włączenia się Polski w jednolity, europejski rynek energii elektrycznej i gazu. O ile w kontekście gazu wychodzimy na znaczącą pozycję w Europie Środkowo-Wschodniej, to w przypadku energii elektrycznej sytuacja nie jest tak korzystna. Pomimo iż istnieją połączenia Krajowego Systemu Elektroenergetycznego z systemami energetycznymi Niemiec, Czech, Słowacji, Litwy oraz Szwecji, są to jednak połączenia pojedyncze, o niewielkim znaczeniu dla bilansu energetycznego Polski. Wynika to przede wszystkim z mocy przesyłowych węzłów łączących oraz linii energetycznych odchodzących z tych węzłów. Niestety w PEP 2040 brakuje ilościowej oceny zdolności przesyłowych z poszczególnych kierunków w odniesieniu do założonego minimum krajowego zapotrzebowania na moc i energię. Istniejąca struktura energetyczna zarówno co do rozmieszczenia i mocy węzłów wytwórczych energii elektrycznej, jak i istniejąca sieć linii 400 kV nie pozwalają na aktywną działalność Polski na międzynarodowym rynku energii elektrycznej. Dla przyszłego bezpieczeństwa naszego kraju należy więc zwiększyć liczbę i przepustowość połączeń transgranicznych, zaś harmonogram tych działań powinien zostać włączony do PEP 2040.

Wśród kluczowych obszarów PEP 2040 należałoby również wskazać kwestie dotyczące magazynowania

energii. Rozwiązania technologiczne tego typu dają wiele możliwości, ale stworzenie odpowiedniego systemu wymaga dużej rozważliwości i solidnej analizy celowości stosowania poszczególnych technologii oraz kosztów. Z jednej strony należy budować obiekty o dużej zdolności magazynowania energii typu elektrownie szczytowo-pompowe, a z drugiej strony być świadomym docelowej ilości obiektów o relatywnie niewielkiej zdolności do magazynowania energii typu baterie lub kondensatory. W polu widzenia trzeba mieć także kwestie związane zarówno z produkcją, jak i z utylizacją zasobników magazynowania energii oraz silnym oddziaływaniem tych procesów na środowisko. W ocenie Europejskiego Instytutu Miedzi niezbędne jest więc niezwłoczne opracowanie krajowego Programu Rozwoju Magazynów Energii na okres co najmniej 10-letni, tworząc dla niego zawczasu stosowną infrastrukturę prawną.

Należy zrobić więcej

Pomimo iż w PEP 2040 zostały poruszone kwestie modernizacji infrastruktury, dokument pozostawia uczucie pewnego niedosytu. W ocenie Europejskiego Instytutu Miedzi, poprawie efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem sieci dystrybucyjnych i przesyłowych, trzeba nadać taki sam priorytet, jak kwestii bezpieczeństwa energetycznego, tym bardziej, że poprawa efektywności energetycznej daje ten sam skutek, co budowa nowych źródeł wytwarzania energii.

Ponadto działania w tym zakresie powinny zostać ujęte w PEP 2040 w postaci konkretnego planu, z harmonogramem realizacji poszczególnych priorytetów, chociażby ramowym. W ocenie Instytutu, w PEP 2040 należałoby również zawrzeć konkretne informacje na temat możliwości finansowania projektów mających na celu poprawę efektywności energetycznej z Europejskiego Funduszu Pomocowego.

Czas na wdrożenie odpowiednich zmian w strategii energetycznej, gwarantujących bezpieczeństwo infrastruktury elektroenergetycznej Polski, jeszcze jest, zarówno na etapie prac rządowych, jak i parlamentarnych.

Pomimo pewnych zastrzeżeń, Europejski Instytut Miedzi popiera główne cele wskazane dla Polski w PEP 2040, a więc bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności, efektywności energetycznej i zmniejszenie oddziaływania sektora energii na środowisko. Zgodnie z naszą misją popieramy wszelkie inicjatywy mające na celu tworzenie otoczenia systemowego wspierającego prowadzenie inwestycji w zakresie modernizacji i poprawy efektywności całego Polskiego systemu energetycznego, obejmujące m.in. skablowanie sieci, rozwój OZE, w tym mikrosieci i systemów magazynowania energii, zwiększenie elastyczności systemu energetycznego, rozwój klastrów energetycznych, tworzenie inteligentnych sieci, czy rozwój usług z zakresu DSR i DSM.

Europejski Instytut Miedzi (EIM) www.instytutmiedzi.pl działa w ramach światowej organizacji Copper Alliance, której celem jest tworzenie warunków na rynku dla zwiększenia zastosowań produktów z miedzi i jej stopów w wielu dziedzinach gospodarki takich jak energetyka, telekomunikacja, budownictwo, architektura, ochrona środowiska i medycyna. Działalność Instytutu oparta jest na przekonaniu, że miedź posiada wyjątkowe właściwości i parametry techniczne, których wykorzystanie pozwala na tworzenie rozwiązań wpływających na poprawę jakości życia człowieka oraz ochronę klimatu, poprzez m.in. poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Europejski Instytut Miedzi prowadzi także platformę edukacyjno-informacyjną www.Leonardo-ENERGY.pl na rzecz czystej energii i klimatu.

Źródło: EIM, [fot. arch. Międzynarodowych Targów STACJA PALIW](#)

Źródło:

<http://paliwa.pl/strona-startowa/archiwum/ministerstwo-energii-zadeklarowalo-przyjecie-strategii-polityka-energetyczna-polski-do-2040-r-pep-2040-juz-latem>